

AZIMIO LA BUNGE NA.LA MWAKA 2019

**AZIMIO LA BUNGE LA JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA LA KURIDHIA
ITIFAKI YA MWAKA 2014 YA MAREKEBISHO YA MKATABA WA MARRAKESH
ULIOANZISHA SHIRIKA LA BIASHARA LA DUNIA (PROTOCOL AMMENDING
THE MARRAKESH AGREEMENT ESTABLISHING THE WORLD TRADE
ORGANIZATION- WTO)**

KWA KUWA, Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ni Mwanachama wa Shirika la Biashara la Dunia (World Trade Organization – WTO) kupitia Hati iliyosainiwa na Serikali mnamo tarehe 22 Julai 1994 na kuwasilishwa Sekretarieti ya Shirika hilo tarehe 6 Septemba 1994;

NA KWA KUWA, Mawaziri wa Biashara wa Nchi Wanachama kupitia kikao chao kilichofanyika mjini Bali – Indonesia walikamilisha na kupitisha Mkataba wa Uwezesaji Biashara (Trade Facilitation Agreement) mwaka 2013;

NA KWA KUWA, Nchi Wanachama wa WTO waliandaa Itifaki ya Marekebisho ya Mkataba wa Marrakesh ulioanzisha Shirika la Biashara la Dunia (Protocol Ammending the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization- WTO);

NA KWA KUWA, Itifaki hiyo ililenga kuufanya Mkataba wa Uwezesaji Biashara (Trade Facilitation Agreement – TFA) kuwa sehemu rasmi (integral part) ya Mkataba wa uanzishwaji wa Shirika la Biashara la Dunia;

NA KWA KUWA, Mkataba huo wa Uwezesaji Biashara umekwishakuwa sehemu ya Mkataba wa Uanzishaji wa WTO toka tarehe 22 Februari 2017 baada za Itifaki hiyo kuridhiwa na idadi ya theluthi mbili ya Nchi Wanachama;

NA KWA KUWA, hadi tarehe 1 Oktoba 2019, nchi wanachama 146 kati ya wanachama 164 wa WTO zilikuwa zimeridhia Itifaki hiyo; ambapo ni nchi wanachama 18 pekee bado hazijaridhia Itifaki hiyo, ikiwemo Tanzania na Burundi kwa upande wa Jumuiya ya Afrika Mashariki ;

NA KWA KUWA, Tanzania kama mwanachama wa WTO inapaswa kuridhia Itifaki hiyo ili kukidhi matakwa ya Itifaki husika na pia kuwezesha utekelezaji wa Mkataba wa Uwezesaji Biashara nchini;

NA KWA KUWA, Nchi Wanachama wa WTO zinatambua kuwa kuridhiwa kwa Itifaki hiyo ni moja ya nyenzo muhimu katika kujenga mazingira wezeshi na rafiki ya kurahisisha ufanyaji biashara;

NA KWA KUWA, Marekebisho ya Mkataba wa Marrakesh ulioanzisha Shirika la Biashara la Dunia, pamoja na mambo mengine, unalenga:

- (a) kuweka mfumo wa kisheria (legal framework) wa kimataifa ulio wazi na mwepesi utakaotumika kama mwongozo kwa Nchi Wanachama kwenye kutatua changamoto za ufanyaji biashara;
- (b) kuweka utaratibu wa pamoja (harmonized procedures) katika kushughulikia masuala ya uwezeshaji biashara;
- (c) kushughulikia masuala na changamoto zinazohusiana na biashara ili kupunguza gharama na ugumu wa ufanyaji biashara duniani;
- (d) kuwa na mfumo na utaratibu wa pamoja wa utatibu wa masuala hayo utakaoweza kuweka taratibu za ufanyaji biashara kuwa rahisi kwa kuondoa muingiliano na hatimaye kuongezeka kwa biashara na ufanisi katika utendaji; na
- (e) kuhakikisha biashara ya kimataifa inafanyika kwa kufuata Sheria, mikataba na kanuni zinazojadiliwa na kukubalika na Nchi Wanachama.

NA KWA KUWA, kuridhiwa kwa Marekebisho ya Mkataba wa Marrakesh ulioanzisha Shirika la Biashara la Dunia kutatoa fursa kwa Tanzania kunufaika na Mkataba wa Uwezeshaji Biashara ambao utasaidia:

- (a) kupunguza gharama za ufanyaji biashara duniani na kuongeza biashara ya kimataifa;
- (b) kuleta manufaa zaidi nchini ikilinganishwa na gharama za utekelezaji wake;
- (c) kuongeza biashara na mapato kwa nchi kutokana na wepesi wa mazingira ya kufanya biashara;
- (d) kuongeza uzalishaji na ajira;
- (e) kupata misaada mbalimbali ya kifedha na kiutalaam;
- (f) kupata mafunzo mbalimbali ambayo yatasaidia kwa kiasi kikubwa katika kuwajengea uwezo watumishi kwenye kazi zao;
- (g) kufaidika na fursa nafuu za biashara zinazotolewa kwa nchi maskini na zinazoendelea kwa mfumo wa “bila ushuru bila ukomo” (duty free quota free – DFQF) au tozo ndogo za ushuru zinapofanya biashara na mataifa yenye uchumi mkubwa;
- (h) kupungua gharama za ufanyaji na kupelekea biashara, uzalishaji na ajira kuongezeka;
- (i) kuongeza wigo wa upatikanaji wa rasilimali fedha na huduma za kiufundi;
- (j) kuongezeka kwa uwazi na uwajibikaji;
- (k) kupanua wigo wa fursa ya ushiriki katika kufanya biashara na uongezaji thamani;
- (l) kupunguza mianya ya rushwa;
- (m)kuchochea utekelezaji wa Mpango wa Kuboresha Mfumo wa Udhubiti wa Biashara Nchini (BluePrint for Regulatory Reform to Improve Business Environment); na
- (n) kuimarisha nafasi ya Tanzania katika viwango vya kimataifa vya ufanyaji biashara (*Ease of Doing Business*) na hivyo kuifanya Tanzania kuvutia zaidi uwekezaji katika ujenzi wa uchumi wa viwanda.

NA KWA KUWA, uchambuzi wa kina uliofanywa umebaini kuwa Marekebisho ya Mkataba wa Marrakesh ulioanzisha Shirika la Biashara la Dunia haukinzani na sheria, kanuni na taratibu zinazotawala masuala ya biashara ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania;

HIVYO BASI, kwa kuzingatia umuhimu na faida ya Marekebisho ya Mkataba wa Marrakesh ulioanzisha Shirika la Biashara la Dunia na manufaa ambayo Jamhuri ya Muungano wa Tanzania itapata, Bunge la Jamhuri ya Muungano katika Mkutano wake wa Kumi na Saba, na kwa mujibu wa masharti ya Ibara ya 63(3)(e) ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya Mwaka 1977, sasa linaazimia kuridhia Marekebisho ya Mkataba wa Marrakesh ulioanzisha Shirika la

Biashara la Dunia, yaani **The Protocol Ammending the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization (WTO)** ili kuufanya Mkataba wa Uwezeshaji Biashara kuwa sehemu rasmi ya Mkataba wa WTO.
